

**การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษา
เทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร**
Enhancing the Secondary School Students' Disciplines on Dressing and Cleanness at Thetsaban
3 "Yuttithamwitthaya" Secondary School under the Office of Education,
Sakon Nakhon City Municipality

คุณวุฒิ ภิรมย์ลาภ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพลินพิศ ธรรมรัตน์ **

ดร.ระพีพรรณ ร้อยพิลา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” 2) หาแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด 3) เพื่อติดตามผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 21 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 หัวหน้างานปกครอง ครูที่ปรึกษานักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 98 คน กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา นักเรียนจำนวน 80 คน ประกอบด้วยนักเรียนกลุ่มแต่งกายไม่ถูกระเบียบจำนวน 46 คน นักเรียนกลุ่มไม่รักษาความสะอาดจำนวน 34 คน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วงจรการวิจัยแบบ PAOR ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (planning) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (action) ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (observation) และขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (reflection) โดยดำเนินการ 2 วงรอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละความก้าวหน้า และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร พบว่า 1.1) สภาพของวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นว่านักเรียนยังไม่มีความเท่าที่ควร โดยเฉพาะนักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน แต่งกายเป็นไปตามสมัยนิยมมากเกินไป นักเรียนไม่ใส่ใจในการดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและ เครื่องแต่งกาย ขาดระเบียบวินัยในเรื่องเครื่องแต่งกายและการรักษาความสะอาด 1.2) ปัญหาเกิดจากการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด ยังไม่มีรูปแบบหรือ แนวทางที่กำหนดการปฏิบัติไว้ชัดเจน ครูผู้สอนไม่มีโอกาสชี้แจงแนวการปฏิบัติในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน การดำเนินงานวินัยนักเรียนด้านเครื่องแต่งกาย ทำได้เพียงตักเตือน

2. แนวทางและกิจกรรมการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด ใช้ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) กิจกรรมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน

คำสำคัญ : สภาพและปัญหา, แนวทางและกิจกรรม, วินัยด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด 3 กิจกรรม ได้แก่ 2.1) กิจกรรมโฮมรูม 2.2) กิจกรรมตรวจเครื่องแต่งกายและการรักษาความสะอาด 2.3) กิจกรรมประกวดนักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษาความสะอาด และ 3) การนิเทศติดตาม

3. ผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดอยู่ในระดับมาก กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนเห็นความสำคัญของการมีวินัย ผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนในการกำหนดแนวทางและกิจกรรมในการพัฒนาการดำเนินงานร่วมกัน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเดิมจำนวน 80 คน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 76 คน ประกอบด้วยแต่งกายไม่ถูกต้องระเบียบจำนวน 46 คน โดยเป็นนักเรียนชายเดิมจำนวน 30 คน ลดลง 27 คน นักเรียนหญิงเดิมจำนวน 16 คน ลดลง 15 คน และในกรณีของนักเรียนที่ไม่รักษาความสะอาดเป็นนักเรียนชายเดิมจำนวน 23 คน และนักเรียนหญิงเดิมจำนวน 11 คน รวมทั้งหมดจำนวน 34 คน ซึ่งบรรลุความมุ่งหมายตามที่ตั้งไว้ คงเหลือนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 5 คน

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) investigate current conditions and problems of the students' disciplines on dressing and cleanness at Thetsaban 3 "Yuttithamwitthaya" Secondary School under the Office of Education, Sakon Nakhon City Municipality, 2) find out guidelines for enhancing the students' disciplines on dressing and cleanness, and 3) follow up and evaluate the enhancement of the students' disciplines on dressing and cleanness. The sampling groups consisted of the researcher as a teacher in charge of Mathayom Suksa 1/4, the head of disciplinary affairs and 19 co-researchers who were the teachers in charge of Mathayom Suksa 1-6, along with 98 informants. The targeted group was composed of 80 students who were among 46 students with improper dressing styles against the school disciplinary rules/regulations and those 34 students with no responsibilities on cleanness. The 2-spiral PAOR model of 4 phrases in each spiral comprising: planning, action, observation and reflection was employed. The instruments applied in this study comprised a form of interview, a form of observation, and a form of assessment. The quantitative data were analyzed in forms of percentage, mean, standard deviation, Percentage of Progress. Content analysis was used to analyze qualitative data.

The findings were as follows:

1. The current conditions and problems of the students' disciplines on dressing and cleanness at Thetsaban 3 "Yuttithamwitthaya" Secondary School revealed that 1.1) The current states of the students' disciplines on dressing and cleanness observed by those concerned showed that the students were not quite well-disciplined. Particularly, some of the students usually wore improper dressing styles against the school disciplinary rules/regulations, dressing styles with modern fashion, a neglect of responsibility on body and dressing cleanness and a lack of appropriate disciplines on dressing and cleanness, 1.2) There were some problems on the procedures of the students' disciplines on dressing and cleanness caused by the unclear rules or having no modes of rules/guidelines. The teachers did not have enough time for explaining the

rules/guidelines of improper dressing styles against the school disciplinary rules/regulations to the students mentioned. The procedures of the students' disciplines on dressing were done by warnings only.

2. The guidelines and activities for enhancing the students' disciplines on dressing and cleanness included 3 means: 1) a workshop, 2) implementation of the enhancement of the students' disciplines covering all 3 activity respects –2.1) homeroom, 2.2) dressing and cleanness checking, and 2.3) an activity on the contest of dressing styles in line with the school disciplinary rules/ regulations as well as the students' cleanness, and 3) monitoring supervision.

3. The effects of developing the enhancement of the students' disciplines on dressing and cleanness indicated that the teachers gained knowledge and understanding at the high level. The co-researchers and students realized the importance of disciplines. In addition, the stakeholders concerned participated in setting up strategies as well as guidelines and activities in developing the implementation of the student disciplines. The 80 targeted students were reduced to 76 including those 46 students with improper dressing styles against the school disciplinary rules/regulations. This could be classified as follows: 27 male students were reduced out of 30 and 15 female students were reduced out of 16. In case of those regarded as the students with no cleanness, it was found that 23 male students and 11 female students – a total of 34 students achieved the goal of reduction set.

Keywords: Conditions and Problems, Guidelines and Activities, Disciplines on Dressing and Clean

ภูมิหลัง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ การศึกษาเป็นการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ องค์ประกอบที่จะทำให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นก็คือ การมีวินัย การมีวินัยหมายถึง การอยู่ในระเบียบ แบบแผน ขอบบังคับและข้อกำหนดที่สังคมสร้างขึ้นเป็นแนวทางวิธีการปฏิบัติสำหรับบุคคลในสังคมเป็นสิ่งแวดล้อมให้บุคคลอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขของสังคม

โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาเป็นอันดับต้นๆ คือ การมีวินัยในตนเองของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีวินัยในตนเองที่ดีแล้ว ก็สามารถที่จะดำเนินการพัฒนาในส่วนต่างๆ ได้ง่ายและเร็วขึ้น ที่ผ่านพบว่ามามีนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด จากสถิติพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยนักเรียนและรายงานการตรวจสุขภาพนักเรียน ปีการศึกษา 2555 จากสภาพปัญหาการขาดวินัยของนักเรียน ผู้วิจัยในฐานะครูที่ปรึกษานักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานปกครอง มีความเห็นว่าการเสริม สร้างวินัยหรือพฤติกรรมอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ นั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีวินัยขั้นพื้นฐานให้ได้เสียก่อน แล้วจึงจะพัฒนาไปสู่การมีวินัยหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านอื่นๆ ต่อไป การแต่งกายเป็นการสร้างวินัยขั้นพื้นฐานที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน จึงให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกาย รวมถึงการรักษาความสะอาด ที่มุ่งจะสร้างให้มีและเกิดกับนักเรียน ให้เป็นผู้มีวินัย เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นคนดีและมีคุณภาพของสังคม

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” เป็นอย่างไร
2. แนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” เป็นอย่างไร
3. ผลของการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” เป็นอย่างไร

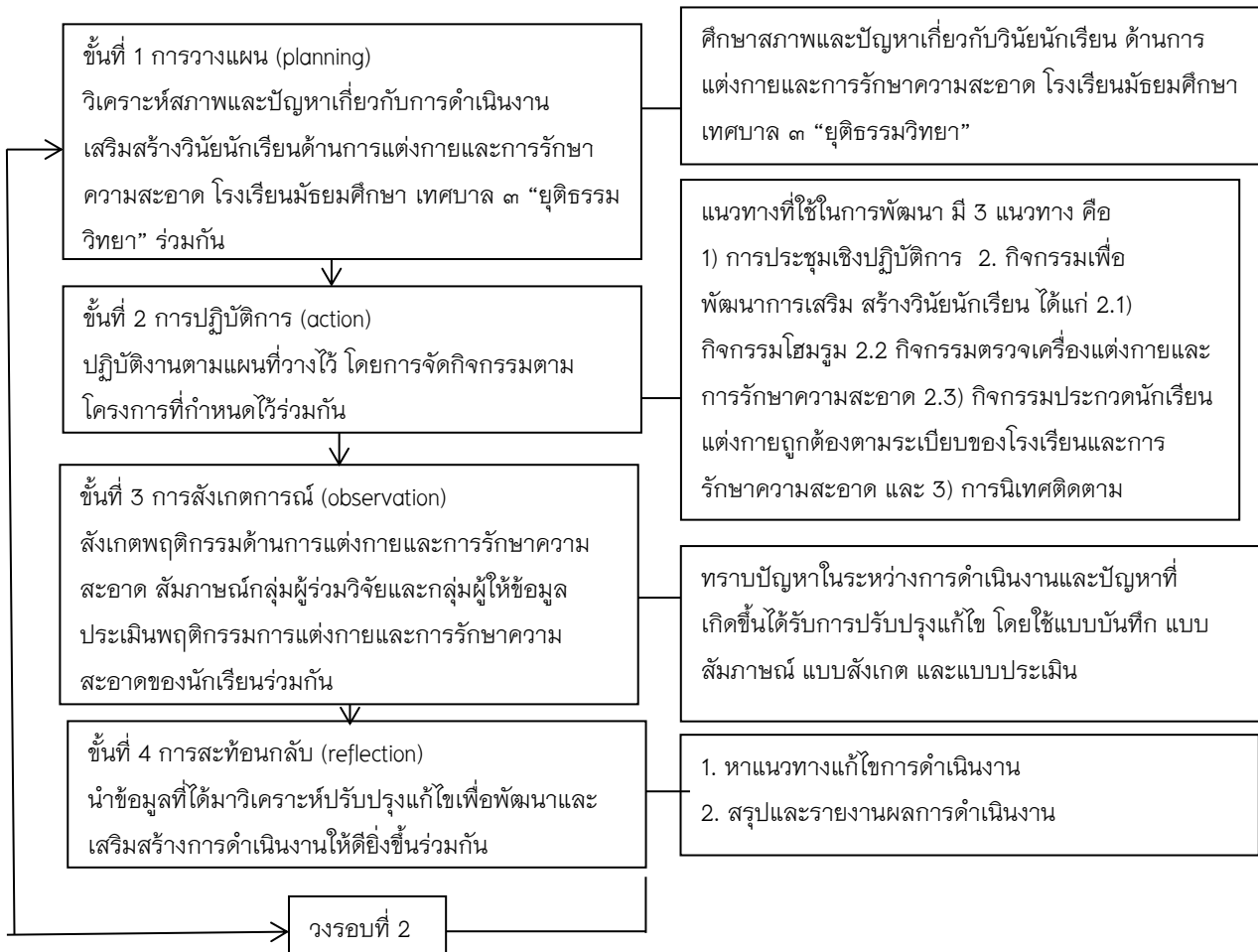
ความมุ่งหมายการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”
2. เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”
3. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ รายละเอียดแสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นการทำงานร่วมกันของคณะครูในโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) กลุ่มเป้าหมาย 2) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 5) การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 21 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/4 ผู้ร่วมวิจัย หัวหน้างานปกครอง ครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 19 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 98 คนประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูพิเศษ จำนวน 15 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 80 คน

3. กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา คือ นักเรียน จำนวน 80 คน ประกอบด้วย นักเรียนกลุ่มแต่งกายไม่ถูกระเบียบ จำนวน 46 คน นักเรียนกลุ่มไม่รักษาความสะอาด จำนวน 34 คน

ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิด หลักการและขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ของ Kemmis และ McTaggart (1988 : 11 อ้างถึงใน องอาจ นัยวัฒน์, 2551 : 342-344) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (planning) การปฏิบัติการ (action) การสังเกตการณ์ (observation) และการสะท้อนกลับ (reflection) มีการปฏิบัติอยู่ 2 วนรอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์ 2 ฉบับคือ แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. แบบสังเกต ใช้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน 2 ด้านคือ ด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และด้านการรักษาความสะอาด

3. แบบประเมิน ประกอบไปด้วยแบบประเมิน 2 ฉบับ คือ 1) ใช้ประเมินการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล และ 2) ใช้ประเมินการรักษาความสะอาดตนเองของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 21 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 98 คน
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 80 คน
3. ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคล จำนวน 80 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมิน โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละความก้าวหน้า

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการนำข้อมูลที่ไดมารวบรวมเป็นหมวดหมู่ตามขอบเขตของการศึกษาคนควา แลววิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปตามความมุ่งหมายของการศึกษาคนควา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้ 1) ค่าร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย 3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 4) ค่าร้อยละความก้าวหน้า

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”

1.1 สภาพเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดพบว่า นักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน แต่งกายเป็นไปตามสมัยนิยมมากเกินไป นักเรียนไม่ใส่ใจในการความสะอาดร่างกายและเครื่องแต่งกาย

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดพบว่า การปฏิบัติ งานเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด ยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางที่กำหนด การปฏิบัติไว้ชัดเจน ครูผู้สอนไม่มีโอกาสชี้แจงแนวการปฏิบัติในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน การดำเนินงานวินัยนักเรียนด้านเครื่องแต่งกายทำได้เพียงแค่ตักเตือน

2. แนวทางและกิจกรรมการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” มี 3 แนวทาง ดังนี้ 2.1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2.2) กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด ประกอบไปด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ 2.2.1) กิจกรรมไฮมรุม 2.2.2) กิจกรรมตรวจเครื่องแต่งกายและการรักษาความสะอาด 2.2.3) กิจกรรมประกวดนักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษาความสะอาด และ 2.3) การนิเทศติดตาม

3. ผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า การประเมินความรู้ความเข้าใจของครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย หลังจากการเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$)

3.2 กิจกรรมไฮมรุมพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจและรู้กฎระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น ตระหนักและเห็นความสำคัญของการแต่งกายถูกต้องระเบียบและการรักษาสุขอนามัยส่วนตนมากยิ่งขึ้น

3.3 กิจกรรมตรวจเครื่องแต่งกายและการรักษาความสะอาดพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเดิมจำนวน 80 คน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 76 คน คงเหลือนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 4 คน

3.4 กิจกรรมประกวดนักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษาความสะอาดพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาการไปในทางที่ดี รวมถึงตระหนักในการที่จะ แต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนคนอื่นได้

3.5 การนิเทศติดตามพบว่า ผู้วิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและครูที่ปรึกษาได้รับการนิเทศติดตาม ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเดิมจำนวน 80 คน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”

1.1 สภาพเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดพบว่า นักเรียน บางส่วนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน แต่งกายเป็นไปตามสมัยนิยมมากเกินไป นักเรียนไม่ใส่ใจในการดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและเครื่องแต่งกาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแต่งกายของนักเรียนในปัจจุบันมีการเลียนแบบแฟชั่นตามสมัยนิยม แต่งกายกันตามอำเภอใจ ไม่รู้จักหน้าที่ที่ควรปฏิบัติตามกฎหมายของโรงเรียนและสังคม ในส่วนการรักษาความสะอาด นักเรียนยังไม่ตระหนักถึงความจำเป็นในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดพบว่า การปฏิบัติ งานเกี่ยวกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด ยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางที่กำหนด การปฏิบัติไว้ชัดเจน ครูผู้สอนไม่มีโอกาสชี้แจงแนวการปฏิบัติในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน การดำเนินงานวินัยนักเรียนด้านเครื่องแต่งกายทำได้แค่ตักเตือน ทั้งนี้เนื่องมาจากครูยังขาดการวางแผนงานด้านวินัยนักเรียน ทั้งยังขาดเครื่องมือในการกำกับดูแลวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

2. แนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งได้จัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นการประชุมระดมความคิดเห็น ปรึกษาหารือ อภิปรายถึงรูปแบบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด

2.2 กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด ประกอบไปด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่

2.2.1 กิจกรรมไฮมรุมพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจและรู้กฎระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น ตระหนักและเห็นความสำคัญของการแต่งกายถูกระเบียบมากยิ่งขึ้น รวมถึงการรักษาอนามัยส่วนตัวได้ถูกสุขลักษณะ ทั้งนี้อาจเนื่อง มาจากครูและนักเรียนได้มีเวลาพบปะพูดคุยปรึกษาหารือ นอกเหนือไปจาก การมีปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนมีโอกาสปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครูที่ปรึกษา

2.2.2 กิจกรรมตรวจเครื่องแต่งกายและการรักษาความสะอาดพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมแต่งกายชุดนักเรียนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและแต่งกาย เหมาะสมดีขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการตระหนักและเห็นความสำคัญของการแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน รวมถึงการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

2.2.3 กิจกรรมประกวดนักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษา ความสะอาดพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการไปในทางที่ดี และตระหนักในการที่จะแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ซึ่งเหตุผลหลักอันเนื่องมาจากนักเรียนต้องการการยอมรับและการ ยกย่องเมื่อปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนคนอื่นได้

2.3 การนิเทศติดตามพบว่า จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและครูที่ปรึกษาลงความเห็นร่วมกันว่า ให้มีแนวทางการนิเทศติดตาม เนื่องจากนักเรียน

กลุ่มเป้าหมายขาดการกำกับติดตามวินัยด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษาความสะอาด ซึ่งการมีรูปแบบแนวทางการควบคุมกำกับดูแลที่เป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถปฏิบัติได้เป็นขั้นตอนที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน

3. ผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”

การประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า การประเมินความรู้ความเข้าใจของครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเห็นความสำคัญของการมีวินัย มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางและกิจกรรมการดำเนินงานที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$)

กิจกรรมไฮมรุมพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจและรู้กฎระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น ตระหนักและเห็นความสำคัญของการแต่งกายถูกต้องระเบียบมากยิ่งขึ้น รวมถึงการรักษาอนามัยส่วนตนได้ถูกสุขลักษณะ

กิจกรรมตรวจเครื่องแต่งกายและการรักษาความสะอาดพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเดิมจำนวน 80 คน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00

กิจกรรมประกวดนักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษาความสะอาดพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่นำคำแนะนำของครูไปปรับปรุง ตระหนักในการที่จะแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มีการรักษาความสะอาดร่างกายและการแต่งกายที่สะอาดมากขึ้น นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ดีขึ้น

การนิเทศติดตามพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการนิเทศติดตามจากผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยและครูที่ปรึกษา ในการกำกับติดตามวินัยด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษา ความสะอาด ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายเดิมจำนวน 80 คน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 ประกอบด้วย แต่งกายไม่ถูกต้องระเบียบ นักเรียนชายเดิมจำนวน 30 คน ลดลง 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 นักเรียนหญิงเดิมจำนวน 16 คน ลดลง 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 และไม่รักษาความสะอาด นักเรียนชายเดิมจำนวน 23 คน ลดลง 23 คน นักเรียนหญิงเดิมจำนวน 11 คน ลดลง 11 คนคิดเป็นร้อยละ 100 บรรลุเป้าหมาย การพัฒนา คงเหลือนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนทราบและรู้ขั้นตอนในการปฏิบัติตามแนวทางและกิจกรรม มีเอกสารในการนิเทศติดตาม ครูมีความกระตือรือร้น ในการแก้ไขปัญหาและกำกับดูแลติดตามนักเรียน ในด้านนักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีพัฒนาการไปในทางที่ดีและตระหนักในการที่จะแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน รวมถึงผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมีความพอใจที่นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษาความสะอาดตนเองได้ถูกสุขลักษณะได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสกลนคร ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนดำเนินแนวทางและกิจกรรมเรื่องการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดได้อย่างเป็นระบบมีแบบแผน มีการวางแผนเป็นขั้นตอน เป็นไปตามทฤษฎีหรือหลักการวิจัย เพื่อแก้ไขพัฒนาและเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดให้นักเรียน

1.2 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้คณะครูในโรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและการรักษาความสะอาดตนเองให้นักเรียน รวมถึงผู้ปกครองให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่และเต็มใจในการดำเนินงานดังกล่าว

1.3 นักเรียนปฏิบัติตามแนวทางและกิจกรรมการพัฒนาได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อตัวนักเรียนและโรงเรียน และพฤติกรรมดังกล่าว ยังเป็นพฤติกรรมที่ดีติดตัวไปได้โดยตลอด เมื่อเรียนจบและเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือเข้าสู่สังคมในอนาคต

1.4 การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา ครูพิเศษ ครูเวรประจำวัน ครูงานปกครองที่ชัดเจน รวมถึงผู้บริหารได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมในการสร้างขวัญและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

1.5 การกำกับดูแลนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายงานในสถานศึกษา การนิเทศติดตามเป็นไปอย่างกัลยาณมิตร มากกว่าการจ้องจับผิด

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สถานศึกษาควรติดตามผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างวินัยดังกล่าวอย่างจริงจังและยั่งยืน ด้วยการพัฒนาการดำเนินงานให้ครบทุกมิติได้แก่ มิติของสถานศึกษา มิติของนักเรียน มิติของผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนมิติอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด

2.2 ศึกษากระบวนการดำเนินงานในการใช้แนวทางหรือกิจกรรมอื่นใดดำเนินการตามความเหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ

2.3 ควรสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าพัฒนางานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดอย่างหลากหลาย เช่น การพัฒนางานอนามัยโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบด้านความสะอาด กิจกรรมนักเรียนต้นแบบด้านการแต่งกาย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์.(2544).*การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,

กมล สุตประเสริฐ.(2540.) *การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจ.เอ็น.ที.

กรมวิชาการ.(2545). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) : ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน.(2545). *รายงานการศึกษาวิจัยการศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนา*

การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กเล็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
The development of teachers in the use of educational games for learning
for children in the Child Development Centre of Tambon Banseaw,
Na Wa district, Nakhon Phanom Province.

อัญมรินทร์ อุณาพรหม*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์ **

ดร.เฉลิมชัย แก้วมณีชัย***

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้เกมการศึกษา 2) หาแนวทางพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และ 3) ติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ โดยดำเนินการ 2 วนรอบ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยจำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการนิเทศภายใน และแบบประเมินความรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สภาพการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ครูผู้ดูแลเด็กมีทักษะในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ปัญหาการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการในการใช้เกมการศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 2) แนวทางในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน
- 3) การติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการ จัดการเรียนรู้ โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นอย่างดี และส่งผลให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study for states, problems and requirement, 2) find the way in develop of teachers in the use of educational games for learning for children and 3) monitoring the

คำสำคัญ : เกมการศึกษา, การเรียนรู้ปฐมวัย

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

development of teachers in the use of educational games for learning for children in the child development centre of Tambon Banseaw, Na Wa district, Nakhon Phanom Province. Using a participatory action research. There are four steps in the implementation process; planning, action, observation and reflection by action in two cycles. The target group of this research; co-researchers were 11 people and the people who give data in this study were 18 people. The instruments used in this study were questionnaire form, observation form, interview, supervision form, evaluation form. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings of this study were as follows:

1) The state on the development of teachers in the use of educational games for learning for children indicated that factors on the teachers were at the low level as a whole. The teachers lacked accurate knowledge, understanding, skills, techniques on the use of educational games for learning for children. The problems on the development of teachers in the use of educational games for learning for children were at the high level and the requirement on the development of teachers in the use of educational games for learning for children were at the highest level.

2) For the way in developing of teachers in the use of educational games for learning for children in the child development centre. Consists of the workshop and supervision.

3) Regarding the monitoring and assessment on the development of teachers in the use of educational games for learning for children in the child development centre, it was found that the teacher have knowledge understanding and skills in the curriculum to use of educational games for learning for children. As a result, teachers have ability of various activities to children more effectively.

Keywords: Educational games for learning.

ภูมิหลัง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการศึกษา รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและผู้ด้อยโอกาส (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, บทนำ) จากผลการวิจัยทางการแพทย์พบว่าเด็กปฐมวัยจำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้าไม่สมวัยโดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2557, หน้า 22)

เกมการศึกษาเป็นเกมการเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาอย่างง่าย ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกตคิดหาเหตุผล รวมถึงการแสดงออกด้านคุณธรรมจริยธรรม และประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาในขั้นต่อไป ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายเกมการศึกษาว่า หมายถึง เกมการศึกษาเป็นเกมที่ช่วยพัฒนา สติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาอย่างง่าย ๆ เด็ก ๆ สามารถเล่นคนเดียวและเล่นเป็นกลุ่มได้ เด็กเล่นเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3-5 คน เด็กจะรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเรียนรู้พฤติกรรมด้านสังคมที่ต้องเกี่ยวข้องกับเพื่อน การมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 48)

การพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการส่งเสริมเด็กให้พัฒนาไปพร้อมกันทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เชี่ยวชาญ ควบให้เด็กได้พัฒนาไปตามความสามารถความสนใจ ความมีเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ตลอดจนมีสุขภาพอนามัยที่ดีและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สิ่งที่ได้เด็กได้รับประสบการณ์และเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต จะมีผลต่อรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (นภาพร พรหมจันทร์, 2550, หน้า 3-5) ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเป็นมุมต่างๆ ทำให้เด็กได้เล่น จะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ การเล่นตามมุมเด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าในการแสวงหาความรู้ต่างๆ ตามความพอใจและความสนใจของเด็ก เด็กจะสามารถเล่นเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลได้ตามความต้องการของตน มุมที่นิยมจัดให้เด็กเล่นเช่น มุมวิทยาศาสตร์ มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมเกมการศึกษา มุมบล็อกเป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 43)

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการวางพื้นฐานการศึกษาที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยดังที่ได้กล่าวมาเบื้องต้น ในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกสะอาด สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและด้านคุณธรรม จริยธรรม จึงมีความสนใจที่จะให้มีการพัฒนาครูผู้ดูแลได้นำเอาแนวคิดและหลักการพื้นฐานในการสอนโดยใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาของการวิจัยไว้ดังนี้

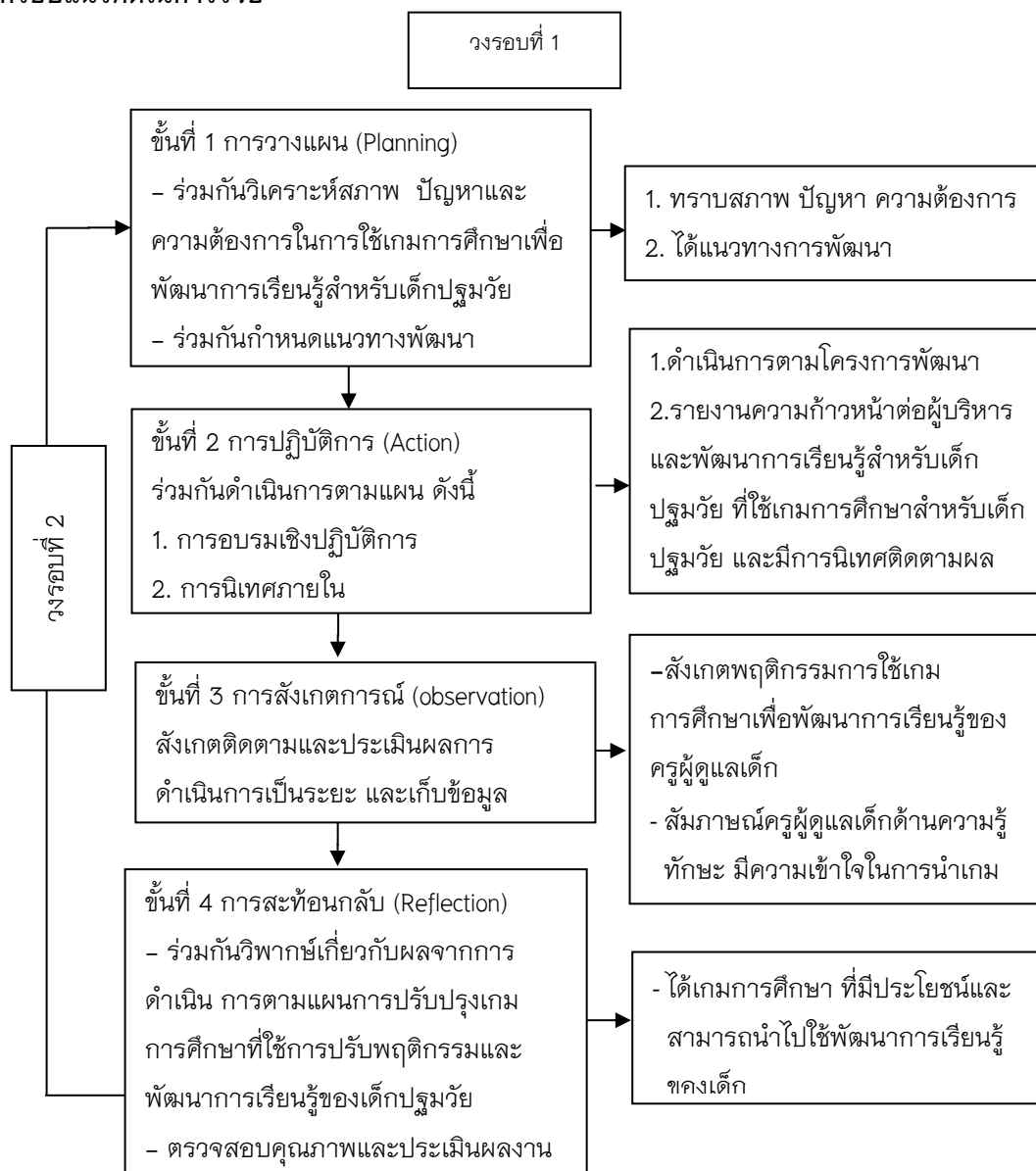
1. สภาพ ปัญหาและความต้องการ ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนา การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม เป็นอย่างไรบ้าง
2. การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม มีแนวทางการดำเนินการเป็นอย่างไร
3. การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม มีผลลัพธ์เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) และใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการวงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (1988, pp. 11-15; อ้างอิงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2553, หน้า 301-303) โดยมีการดำเนินการตามขั้นทั้งสิ้นจำนวน 2 รอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ดำเนินการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการในการใช้เกม การศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม แล้วร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้เกมการศึกษา ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้ เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม โดย การอบรมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 20 – 21 พฤษภาคม 2557 และการนิเทศ ภายใน ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2557 – วันที่ 15 สิงหาคม 2557

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้นิเทศดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูล ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ โดยการสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กในการอบรมเชิง ปฏิบัติการ สังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้เกมการศึกษา บันทึกการนิเทศภายใน และสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้นิเทศดำเนินการติดตามและ ประเมินผล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ประเมินความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้ดูแลเด็ก ในใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และร่วมกันหาข้อสรุปเพื่อการปรับปรุงและรายงานผล โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ประชุม ร่วมกัน วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้วิจัย จำนวน 1 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 10 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 18 คน ได้แก่ นายกองดีการบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 5 คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 10 คน และวิทยากรซึ่งเป็นผู้นิเทศด้วย จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม สภาพ ปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้เกม การศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหาและความ ต้องการ เกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งทำการสังเกต 3 ครั้ง คือ ก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนา และหลังการ พัฒนา เพื่อดูพัฒนาการใช้เกมการศึกษาของครูผู้ดูแลเด็กทุกระยะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
3. แบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. แบบสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

5. แบบบันทึกการนิเทศภายใน ในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
6. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
7. แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
8. แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และได้กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

วิธีการรวบรวมข้อมูล

กลุ่มผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่ร่วมกันสร้างขึ้นใช้เวลาในการดำเนินการระหว่างเดือน พฤษภาคม 2557 ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557 โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้ง 8 ฉบับ ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกิจกรรมพัฒนา ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการนิเทศภายใน และแบบประเมินความรู้ มารวบรวมและจัดเป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดการวิจัย
2. ตรวจสอบคุณภาพ และความถูกต้องของข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Tech) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ โดยผู้วิจัยเลือกใช้ 2 ด้าน คือ หลักสามเส้า ด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลหนึ่งจากบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้องหลายคน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ และหลักสามเส้า ด้านวิธี (Methodological Triangulation) เป็นการใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีการ เช่น เก็บรวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกประจำวันเพื่อให้มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้
3. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม จัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย
4. ประมวลผลและสรุปผล โดยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านเสี้ยว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ระดับสภาพ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจของครูผู้ดูแลเด็ก อยู่ในระดับน้อย ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านอยู่ในระดับน้อย ระดับปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจของครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านอยู่ในระดับมาก ระดับความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจของครูผู้ดูแลเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะครูผู้ดูแลเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเชิงทฤษฎี แนวปฏิบัติและแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก ประกอบกับขาดผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เกมการศึกษามาให้ความรู้ ให้คำปรึกษาและขาดการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก อาทิ ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้คณะครูผู้ดูแลเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังมองว่า การใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก เป็นเรื่องยาก ต้องมีส่วนประกอบและรายละเอียดหลายอย่าง ครูผู้ดูแลเด็กเล็กยังขาดความรู้ความเข้าใจขาดความรู้ความเข้าใจในเชิงทฤษฎี แนวปฏิบัติและแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก ขาดเอกสารตำราเกี่ยวกับเกมการศึกษา ขาดแรงจูงใจและความกระตือรือร้น ขาดตัวอย่างเกมการศึกษาสำหรับเด็กเล็กเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ขาดการนิเทศติดตาม

2. แนวทางในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนา การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านเสียว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชพร วงศ์ประชา (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน :กรณีศึกษาโรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 3 ได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน มาเป็นวิทยากร เพื่อให้คณะครูได้รับความรู้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ รัชฎาพร พิมพิชัย (2552 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพของครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาล้อมกุดตะกั่ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ได้ใช้กระบวนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครู และเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อมัลติมีเดีย มาเป็นวิทยากร เพื่อให้คณะครูได้รับความรู้เต็มที่ และวางระบบการนิเทศ กำกับติดตาม ระหว่างที่คณะผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยลงมือปฏิบัติจริง มีการทำแผนปฏิบัติการและส่งผลงานให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเป็นระยะ เพื่อให้ผลงานการผลิตสื่อการเรียนรู้ของคณะครูผู้ช่วยผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยมีความสมบูรณ์

3. การติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านเสียว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นอย่างดี และมีการใช้เกมการศึกษากับเด็กปฐมวัยโดยมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ประกอบการเล่นเกมการศึกษาให้พร้อมก่อนการเล่นเกมการศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเล่นเกมการศึกษา จัดเก็บอุปกรณ์ และรักษาสื่อที่ใช้ในการเล่นเกมการศึกษาทุกคน ครูผู้ดูแลเด็กสามารถเลือกเกมการศึกษาได้เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ และสอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน ใช้เกมการศึกษาที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ รวมถึงมีการประเมินผลใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยหลังจากการจัดกิจกรรม ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย และส่งผลให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้ ถือว่าเกิดจากการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม ได้อย่างสมบูรณ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม พบว่า ระดับสภาพ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจของครูผู้ดูแลเด็ก อยู่ในระดับน้อย ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านอยู่ในระดับน้อย ระดับปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจของครูผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านอยู่ในระดับมาก ระดับความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจของครูผู้ดูแลเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะครูผู้ดูแลเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเชิงทฤษฎี แนวปฏิบัติและแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก ประกอบกับขาดผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เกมการศึกษามาให้ความรู้ ให้คำปรึกษาและขาดการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก อาทิ ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษา อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้คณะครูผู้ดูแลเด็กเล็กส่วนใหญ่ยังมองว่า การใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก เป็นเรื่องยาก ต้องมีส่วนประกอบและรายละเอียดหลายอย่าง ครูผู้ดูแลเด็กเล็กยังขาดความรู้ความเข้าใจขาดความรู้ความเข้าใจในเชิงทฤษฎี แนวปฏิบัติและแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กเล็ก ขาดเอกสารตำราเกี่ยวกับเกมการศึกษา ขาดแรงจูงใจและความกระตือรือร้น ขาดตัวอย่างเกมการศึกษาสำหรับเด็กเล็กเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ขาดการนิเทศติดตาม

2. แนวทางในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนา การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านเสียว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

3. การติดตามผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านเสียว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นอย่างดี และมีการใช้เกมการศึกษากับเด็กปฐมวัยโดยมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ประกอบการเล่นเกมการศึกษาให้พร้อมก่อนการเล่นเกมการศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเล่นการเล่นเกมการศึกษา จัดเก็บอุปกรณ์ และรักษาสื่อที่ใช้ในการเล่นการเล่นเกมการศึกษาทุกคน ครูผู้ดูแลเด็กสามารถเลือกเกมการศึกษาได้เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ และสอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน ใช้เกมการศึกษาที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ รวมถึงมีการประเมินผลใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยหลังจากการจัดกิจกรรม ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย และส่งผลให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้ ถือว่าเกิดจากการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเสียว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร พรหมจันทร์ (2550,บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลการใช้เกมการศึกษาที่คัดสรรต่อ การคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย

พบว่า ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่ คัดสรร ทำให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยเพิ่มสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรมกลุ่มของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่คัดสรรมีพฤติกรรมกลุ่มด้านความสนใจในการร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 92.86 ด้านการร่วมกิจกรรมกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 85.71 และด้านการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 78.57 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษณะมา แก้วทอง (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมการศึกษาของเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมการศึกษาของเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 83.06/94.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.67 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนด้านความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ร้อยละ 67 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรมงคล สอนกัน (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ด้านเกมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 84.12/83.70 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์หลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยเกมการศึกษาของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ด้วยเกมการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อเกมการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการใช้เกมการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ควรใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผล เข้ามาพัฒนาเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการใช้เกมการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือผู้บริหาร ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการผลิตและการใช้เกมการศึกษา เช่น การสนับสนุนงบประมาณ การจัดให้มีการศึกษาดูงาน การประชุมปฏิบัติการ การแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ หรือคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านการผลิตและการใช้เกมการศึกษา ประกอบกับการออกนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ อย่างต่อเนื่อง และการกระตุ้นให้ครูปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้เกมการศึกษา ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการพัฒนาการศึกษาในเรื่องอื่นๆ เช่น การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการกับการใช้สื่อต่างๆ การพัฒนาบุคลากรในการผลิตสื่อจากเศษวัสดุ การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การพัฒนางานวิชาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการวิจัยพัฒนาการผลิตและการใช้เกมการศึกษา โดยในกิจกรรมพัฒนาอื่นๆ ที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านการผลิตและใช้สื่อ การสัมมนาทางวิชาการ การจัดกิจกรรมแสดงผลงานด้านการผลิตและใช้เกมการศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการใช้สื่อรูปแบบใหม่ๆ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2550). *สื่อประกอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวการจัดกิจกรรมเตรียมประสบการณ์การศึกษาปฐมวัย (อนุบาล)ปีที่ 2*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2552). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2547). *การส่งเสริมสุขอนามัยเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2557). *การสาธารณสุขไทย 2555 – 2557*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นภาพร พรหมจันทร์. (2550). *ผลการใช้เกมการศึกษาที่คัดสรรต่อการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผดุงเกียรติ บุพศิริ.(2553).*การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัชฎาพร พิมพ์ชัย. (2552). *การพัฒนาศักยภาพของครูในการผลิตสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านนาล้อมกุดตะกั่ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วันชพร วงศ์ประชา. (2552). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน :กรณีศึกษาโรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2553). *การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.